

MAGISTRO DOCTISSIMO, RERVM GESTARVM
RECENTIORIS AETATIS COLITORI PERITISSIMO,
AMICO FIDELISSIMO, VIRO PRAECLARISSIMO

NICOLAO BOCŞAN
SEXAGENARIO

AMICI COLLEGAE DISCIPVLI FAMVLI
COROLLAM STVDIORVM CORDIALITER
DEDICAVERVNT

OMAGIU PROFESORULUI NICOLAE BOCȘAN LA ÎMPLINIREA VÂRSTEI DE 60 DE ANI

Născut la 24 septembrie 1947 în localitatea Bocșa din județul Caraș-Severin, Profesorul Nicolae Bocșan a urmat cursurile universitare ale prestigioasei Universități „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. Un rol esențial în formarea sa ca istoric l-au avut reputații dascăli clujeni Constantin Daicoviciu, David Prodan, cel care l-a apreciat mult pe viitorul istoric, Pompiliu Teodor, Camil Mureșan, Ștefan Pascu și alții.

După absolvirea Facultății de Istorie-Filosofie, Profesorul Nicolae Bocșan și-a desfășurat activitatea, între anii 1970-1977, în cadrul uneia dintre cele mai importante biblioteci din Sud-estul Europei: Biblioteca Central Universitară din Cluj-Napoca. Anul 1978 a însemnat începutul carierei universitare, Nicolae Bocșan parcurgând toate treptele didactice ale învățământului superior: asistent universitar (1978-1982), lector universitar (1982-1990), conferențiar universitar (1990-1994) și respectiv profesor universitar începând cu anul 1994.

Profesorul Nicolae Bocșan are o activitate științifică deosebită. Principalele direcții de cercetare sunt consacrate istoriei iluminismului în Banat, revoluției de la 1848 din Transilvania și Banat, istoriei culturii, societății și bisericii din cele două provincii, relațiilor româno-franceze din epoca modernă, istoriografiei. Dintre lucrările științifice de referință ale prestigiosului istoric bănățean amintim: *Contribuții la istoria iluminismului românesc*, una dintre cele mai importante lucrări referitoare la iluminismul bănățean, temă ce a constituit și lucrarea de doctorat a domnului Nicolae Bocșan, *Damaschin Bojincă. Scrieri, De la idealul luminării la idealul național, Memorialistica revoluției de la 1848 în Transilvania* (în colab. cu V. Leu), *Revoluția de la 1848-1849 în Europa Centrală. Perspectivă istorică și istoriografică* (în colab.), *Franța și Banatul 1789-1815* (în colab. cu P. Bona și M. Duma), *Etnie și confesiune în Transilvania (secolele XIII - XIX)*, (în colab. cu I. Lumperdean și I. A. Pop), *Ideea de națiune la românii din Austro-Ungaria (secolul XIX), Memorandul din 1892-1894. Ideologie și acțiune politică românească* (în colab. cu Pompiliu Teodor, Liviu Maior, Doru Radosav, Toader Nicoară, Șerban Polverejan), *Cultură și societate în*

epoca modernă (în colab.), *Biserica Română Unită la Conciliul Ecumenic Vatican I* (în colab. cu I. Cârja), *Școală și comunitate în secolul al XIV-lea. Circulare școlare bănățene, La începuturile Episcopiei Lugojului. Studii și documente* (în colab. cu C. Vulea), *Cronologia Europei Centrale (1848-1989)* (în colab.), *Enciclopedia istoriografiei românești* (în colab.), *Bibliografia istorică a României* (în colab.), *David Prodan. Puterea modelului (în colab.), Identitate și alteritate. Studii de imagologie* (în colab.), etc. Valoarea operei sale a fost recunoscută de către cel mai important for științific românesc, Academia Română care i-a acordat istoricului Nicolae Bocșan două importante premii: „Nicolae Bălcescu” pentru lucrarea *Contribuții la istoria iluminismului românesc* și respectiv premiul „Gheorghe Barițiu” pentru volumul *Franța și Banatul. 1789-1815*. Profesorul Nicolae Bocșan este recunoscut și în afara granițelor României, domnia sa devenind din 2003 directorul Institutului de Studii Istorice Italiano - Român, membru corespondent al Academiei europene de știință, artă și litere, membru în Comisia Internațională de Istorie, efectuând totodată o serie de călătorii de studii în Polonia, Franța, Italia, etc. În privința conținutului operei sale științifice trebuie remarcat în primul rând stilul limpede de expunere a ideilor, puterea deosebită de sintetizare a acestora.

Pe de altă parte Profesorul Nicolae Bocșan a fost și este preocupat de evoluția instituțiilor de istorie din Banatul său natal, sprijinindu-le în permanență. De acest ajutor necondiționat se bucură și Muzeul Banatului din Timișoara.

O altă latură a activității sale o constituie cariera didactică. Încă de la începutul acesteia, domnul Nicolae Bocșan a fost un apropiat al studenților Facultății de Istorie și Filosofie clujene, fiind alături de aceștia și sprijinindu-i în permanență. Stilul academic de susținere a seminariilor și cursurilor, profunzimea cunoștințelor științifice, au contribuit la formarea unor generații valoroase de cadre didactice, precum și de istorici. Profesorul Nicolae Bocșan având exemplul ilustrilor săi înaintași a fost și este preocupat de formarea unor cadre didactice universitare bine pregătite, care să

ducă mai departe tradiția Facultății de Istorie din Cluj-Napoca. Și în acest sens rezultatele obținute până acum sunt remarcabile.

Printre preocupările sale didactice reținem și cursurile universitare publicate: *Manual multifuncțional de istoria modernă a României* (în colab.), *Țările Române și Balcanii în secolul al XIX-lea și începutul secolului al XX.*

Grija permanentă pentru menținerea prestigiului Facultății de Istorie-Filosofie i-a adus respectul colegilor săi, care i-au acordat încrederea de a conduce această facultate în perioada 1992-1996, după ce în anii 1991-1992 a deținut funcția de prodecan. Pricceperea de care a dat dovadă Profesorul Nicolae Bocșan în administrarea acestei instituții într-o perioadă deosebit de dificilă, când și învățământul românesc ieșea din anii dictaturii comunismului și realiza primii pași spre modernizare și europenizare, i-a determinat pe universitarii clujeni să-l aleagă pe respectatul dascăl și istoric bănățean în înaltele funcții de prorector al Universității „Babeș-Bolyai” (1996-2004), iar din 2004 în cea de rector. Astfel Profesorul Nicolae Bocșan are, datorită calităților sale, marea onoare de a conduce una dintre cele mai prestigioase universități românești, după un alt mare bănățean Constantin Daicoviciu. Datorită moderației sale s-a achitat cu bine până în acest moment de această misiune dificilă. Universitatea „Babeș-Bolyai” a devenit în perioada mandatului său de rector o instituție de învățământ superior modernă, multiculturală, de tip european.

În același timp Profesorul Nicolae Bocșan a făcut și face parte dintr-o serie de comisii ale Ministerului Educației și Cercetării: membru în Comisia de acreditare academică, C. N. C. S. I. S., cea a acordării titlurilor universitare, etc.

La acest frumos moment aniversar, specialiștii din cadrul Muzeului Banatului din Timișoara, membrii Colegiului de Redacție a revistei *Analele Banatului* îi mulțumesc pentru ajutorul de care au beneficiat din partea Profesorului Nicolae Bocșan de-a lungul anilor, dorindu-i din suflet ani îndelungați, bucurii și cât mai multe cărți și de acum înainte, spre îmbogățirea patrimoniului intelectual al școlii istorice românești. Indiscutabil istoricul Nicolae Bocșan a intrat de pe acum în galeria marilor intelectuali bănățeni.

Lect. univ. dr. Vasile Rămneanțu

CĂRȚI:

1. *Bibliografia istorică a României, 1969-1974*, Vol. IV, București, 1975, Editura Academiei, 514 p. (în colab.)
2. *Damaschin Bojincă. Scrieri. De la idealul luminării la idealul național*. Studiu, selecție de texte, note și bibliografie, Editura Facla, Timișoara, 1977, 230 p.
3. *Enciclopedia istoriografiei românești*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1977, 422 p. (în colab.)
4. *Independența României în opinia belgiană*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1980, 323 p. (în colab. cu N. Bărbuță)
5. *Bibliografia istorică a României 1974-1979*, vol. V, Edit. Academiei București, 1980, 454 p. (în colab.)
6. *Bibliografia istorică a României 1979-1984*, vol. VI, Edit. Academiei, 1985, 532p.
7. *Contribuții la istoria iluminismului românesc*, Edit. Facla, Timișoara, 1986, 425p.
8. *Memorialistica revoluției de la 1848 în Transilvania*, Edit. Dacia, Cluj-Napoca, 1988, 305 p. (în colab. cu V. Leu)
9. *Bibliografia istorică a României 1985-1989*, vol. VII, Edit. Academiei, 1990, 411 p. (în colab.)
10. *Franța și Banatul 1789-1815*, Edit. Banatica, Reșița, 1994, 245 p. (în colab. cu Mihai Duma și P. Bona)
11. *Memorandul 1892-1894. Ideologie și acțiune politică românească*, Ediția I, Edit. Progresul Românesc, București, 1992; ediția a II-a; 1994, 345 p. (în colab. cu Pompiliu Teodor, Liviu Maior, Doru Radosav, Toader Nicoară, Șerban Polverejan)
12. *Etnie și confesiune în Transilvania (secolele XIII-XIX)*, Oradea, Edit. Cele Trei Crișuri, 1994, 188 p. (în colab. cu I. Lumperdean și I. A. Pop)
13. *Ethnie et confession en Transylvanie (du XIII-e au XIX-e siècle)*, Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 1996, 203 p. (în colab. cu I. Lumperdean și I. A. Pop)
14. *Ideea de națiune la românii din Austro-Ungaria (secolul al XIX-lea)*, Edit. Banatica, Presa Universitară Clujeană, Reșița Cluj-Napoca, 1997, 350 p.
15. *University and Society. A History of Higher Education in Cluj in the 20th Century*, Cluj University Press, 477 p (în colaborare)
16. *Revoluția de la 1848 din Transilvania în meeorialistică*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2000, 515 p. (în colaborare cu V. Leu)
17. *Cronologia Europei Centrale (1848-1989)*, Iași, Polirom, 2000, 358 p. (în colab.)
18. *Aspecte privind cercetarea științifică din învățământul superior*, București, Edit. RAO, 2001, 79 p.
19. *Biserica Română Unită la Conciliul Ecumenic*

Vatican I, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2001, p. 693 (în colab. cu Ioan Cârja)

20. *Școală și comunitate în secolul al XIX-lea. Circulare școlare bănățene*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2002, 498 p.

21. *La începuturile Episcopiei Lugojului. Studii și documente*, Cluj-Napoca, PUC, 2003, 380 p. (în colab. cu C. Vulea)

în volume:

1. *Cultură și societate în epoca modernă*, Edit. Dacia, Cluj-Napoca, 1990, 304 p. (în colab. cu N. Edroiu, A. Răduțiu)

2. *Convergențe europene. Istorie și societate în epoca modernă*, Edit. Dacia, Cluj-Napoca, 1993, 230 p. (în colab. cu N. Edroiu, V. Vese)

3. *The Austrian Military Border. Its Political and Cultural Impact*, Iași, 1994, 120 p. (în colab. cu L. Maior, Ioan Bolovan)

4. *David Prodan. Puterea modelului*, Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 1995, 295 p. (în colab. cu N. Edroiu, L. Maior, Pompiliu Teodor, Aurel Răduțiu)

5. *Identitate și alteritate. Studii de imagologie*, Edit. Banatica, Reșița, 1996, 172 p. (în colab. cu V. Leu)

6. *Identitate și alteritate. Studii de imagologie II*, Edit. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1998, 383 p. (în colab. cu S. Mitu, T. Nicoară)

7. *Revoluția de la 1848-1849 în Europa Centrală. Perspectivă istorică și istoriografică*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2000 (în colab.)

8. *Cronologia Europei Centrale*, Iași, Polirom, 2000 (în colab.)

9. *Identitate și alteritate. Studii de istorie politică și culturală*. Editori: Nicolae Bocșan, Sorin Mitu, Toader Nicoară, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2002

Manuale universitare:

1. *Manual multifuncțional de istoria modernă a României*, Edit. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1998, 210 p. (în colab. cu S. Mitu, T. Nicoară, V. Vese)

2. *Țările Române și Balcanii în secolul al XIX-lea și începutul secolului XX*. Pentru uz intern (IDD), Cluj-Napoca, 2000, 101 p.

Volume de popularizare:

1. *Conducerea științifică a vieții sociale. Bibliografie*, Biblioteca Centrală Universitară, Cluj, 1972, 279 p. (în colab.)

2. *Activitatea științifică a Universității din Cluj 1919 - 1973*, Fasc. *Istorie*, Biblioteca Centrală Universitară, Cluj-Napoca, 1974, 234 p. (în colab.)

3. *Indici bibliografici lucrări de diplomă*. Biblioteca Centrală Universitară, Cluj-Napoca, 1976

4. *60 de ani de la făurirea statului național unitar român*. Material documentar pentru Catedrele de științe sociale, Academia de științe sociale și politice, 1978, 104 p. (în colab. cu Pompiliu Teodor)

5. *Ghidul studentului istoric. Istoria României*, Biblioteca Centrală Universitară, Cluj-Napoca, 1980, 241 p. (în colab. cu A. Rusu)

6. *Țara Oașului. Contribuții bibliografice*, Biblioteca Centrală Universitară, Cluj-Napoca, 1983, 176 p. (în colab.)

7. *Istoria modernizării României 1800-1918*, Coordonator L. Maior, București, 1996, 5 fasc., 280 p. (curs pentru învățământul la distanță. Programul PHARE)

Fasc. 1, 68 p. (N. Bocșan)

Fasc. 2, 53 p. (N. Bocșan)

Fasc. 3, 65 p. (S. Mitu)

Fasc. 4, 57 p. (T. Nicoară)

Fasc. 5, 47 p. (V. Vese, N. Bocșan)

Studii în volume colective:

1. *O scrisoare inedită de la Constantin Diaconovici Loga*, în vol. *Constantin Diaconovici Loga*, Timișoara, 1971, p. 33-36

2. *Date noi despre biblioteca lui Damaschin Bojincă*, în vol. *Sub semnul lui Clio. Omagiu acad. Ștefan Pascu*, Cluj-Napoca, 1974, p. 507-517.

3. *Bibliotecile studenților români din Cluj (până la 1918)*, în vol. *Biblioteca și învățământul*, vol. II, Biblioteca Centrală Universitară, Cluj-Napoca, 1976, p. 707-720

4. *Confiscarea fabulelor lui Țichindeal. Contribuții documentare*, în vol. *Ștefan Mateș la 85 de ani*, Arhivele Statului, Cluj-Napoca, 1976, p. 451-454.

5. *Cărțile populare în colecțiile Bibliotecii Centrale Universitare*, în vol. *Biblioteca și învățământul*, vol. III, Biblioteca Centrală Universitară, Cluj-Napoca, 1978, p. 7-14

6. *Contribuții la Bibliografia Românească Veche*, în vol. *Biblioteca laborator de muncă intelectuală*, Biblioteca Centrală Universitară, București, 1979, p. 365-373

7. *Contribution to the Moral-Society Relation through the Romanian Enlightenment*, în vol. *Enlightenment and Romanian Society*, Edit. Dacia, Cluj-Napoca, 1980, p. 193-206

8. *Liberalismul timpuriu în mișcarea națională din Banat*, în vol. *Stat-societate-națiune*, Edit. Dacia, Cluj-Napoca, 1982, p. 290-300

9. *Les lumières Roumaines du Banat*, în vol. *La culture roumaine à l'époque des Lumières*, Edit. Univers, București, 1982, p. 262-289

10. *Opțiuni democratice și revoluționare în procesul constituirii solidarității naționale moderne*, în vol. *Națiunea română*, Edit. Științifică și Enciclopedică, București, 1984, p. 338-377

11. *Cnezii bănățeni în secolul al XVIII-lea*. O

- componentă a structurilor elitare românești, în vol. *Civilizația medievală și modernă românească*, Edit. Dacia, Cluj-Napoca, 1985, p. 141-148
12. Mihai Eminescu. *Concepția despre națiune*, în vol. *Cultură și societate în epoca modernă*, Edit. Dacia, Cluj-Napoca, 1990, p. 145-159
13. *Intelligentsia et innovation économique en Transylvanie*, în vol. *Progres technique et évolution des mentalités en Europe Centrale 1750-1840*, INALCO, Paris, 1991, p. 143-164
14. *Ecurul revoluției române din 1848-1849 în presa emigrației poloneze*, în vol. *Convergențe europene. Istorie și societate în epoca modernă*, Edit. Dacia, Cluj-Napoca, 1993, p. 116-129
15. *Discursul contrarevoluționar și antinapoleonian în Banat în perioada 1789-1815*; în vol. *Istoria ca lectură a lumii*, Institutul de Istorie "A. D. Xenopol", Iași, 1994, p. 503-515
16. *Le modèle de la modernisation chez les Roumains à l'époque des Lumières*, în vol. *Dimensiunea europeană*. Universitatea "Babeș-Bolyai", Cluj-Napoca, 1994, p. 209-217
17. *Istoricul Universității "Babeș-Bolyai"*, în vol. *75 de ani de la înființarea Universității Daciei Superioare*, Universitatea "Babeș-Bolyai", Cluj-Napoca, 1994, p. VII-XX
18. *Modelul ilir în mișcarea națională românească din Transilvania în epoca Supplexului*, în vol. *Temisvarski Sbornik. The Timișoara Review. Culegere de studii*, vol. I, Novi Sad, 1994, p. 53-62
19. *Observateurs français sur les confrères militaires autrichiens*, în vol. *The Austrian Military Border*, Iași, 1994, p. 9-20
20. *Contribuții la istoria mentalității revoluționare. Noțiunea de revoluție la românii din Transilvania (septembrie 1818 august 1849)*, în vol. *David Prodan. Puterea modelului*, Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 1994, p. 190-202
21. *Populaționismul în politica reformistă a Habsburgilor în Banat în secolul al XVIII-lea*, în vol. *Sabin Manuilă. Istorie și demografie. Studii privind societatea românească între secolele XVI-XX*, Fundația Culturală Română, Cluj-Napoca, 1995, p. 80-90
22. *Der konterrevolutionäre und antinapoleonische Diskurs in einem orthodoxen Donaubisturn 1789-1815*, în vol. *Kulturraum Mittlere und untere Donau: traditionen und perspektiven des zusammenlebers*. Muzeul de istorie al județului Caraș-Severin, Institut für donanschwäbische Geschichte und Landeskunde Tübingen, Universitatea "Babeș-Bolyai", Reșița, 1995, p. 345-354
23. *Contribuții la formarea elitelor românești. Studenți din România și Transilvania la Institutul Superior de Comerț din Anvers (1858-1914)*, în vol. *Itinerarii istoriografice. Profesorului Leonard Boian la împlinirea vârstei de 65 de ani*, Institutul de Istorie "A. D. Xenopol", Iași, 1996, p. 471-488
24. *Alteritate în relațiile interprofesionale din Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIX-lea (romano-catolic greco-catolic)*, în vol. *Identitate și alteritate, Studii de imagologie*, Edit. Banatica, Reșița, 1996, p. 96-110
25. *Ideea de națiune la români în secolul al XIX-lea*, în vol. *Etnie, națiune, confesiune*, Universitatea din Oradea, Oradea, 1996, p. 67-74
26. *Social democrați români în exil*, în vol. *Fenomenul muncitoresc și social democrat din România (secolul XVIII-XIX)*, Reșița, 1997, p. 7-16
27. *Identitate și alteritate în Biserica Ortodoxă din Imperiul Habsburgic. Separația ierarhică a Bisericii Române de Biserica Sârbă*, în vol. *Identitate și alteritate. Studii de imagologie, II*, Presa Universitară Clujeană, 1998, p. 135-146
28. *The Hierarchical Separation between the Romanian and Serbian Orthodox Churches 1864-1871*, în vol. *Church and Society in Central and Eastern Europe*, European Studies Foundation Publishing House, Cluj-Napoca, 1998, p. 207-218
29. *Ideea de națiune la românii din Transilvania. De la liberalism la principiul de naționalitate (deceniul șapte al secolului al XIX-lea)*, în vol. *Național și social în istoria românilor. Profesorului Gheorghe Platon la a 70-a aniversare*, Editura Universității "Al. I. Cuza" din Iași, 1998, p. 135-148
30. *Ideea de națiune și principiul naționalităților la A. C. Popovici*, în vol. *Studii istorice. Omagiu profesorului Camil Mureșan*. Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 1998, p. 299-314.
31. Silviu Dragomir, *Banatul românesc. Schiță etnică*. Studiu introductiv de Nicolae Bocșan, Timișoara, 1999, p. 7 - 15.
32. *Sinodul de la Chișineu Criș*, în vol. *Revoluția de la 1848-1849 în Europa Centrală*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2000, p. 359-372
33. *La solidarieta nazionale e la separazione ecclesiastica nella Transilvania della seconda meta dell' Ottocento*, în vol. *Etnia e confessione in Transilvania (secoli XVI-XX)*. Acta. A cura di Francesco Guida, Roma, Lithos editrice, 2000, p. 61-73
34. *L' idée de nation chez les Roumains du Banat et de la Transylvanie au XIXe siècle*, în vol. *Idée politique et mentalités entre l' Orient et l' Occident. Pologne et Pays Roumains au Moyen Age et à l' époque moderne*, Warszawa, Instytut Historii PAN, 2000, p. 117-125
35. *Prelați români la Conciliul Ecumenic Vatican I*, în vol. *Istoria ca experiență intelectuală*, Oradea, Edit. Universității din Oradea, 2001, p. 249-268 (în colab. Cu Ioan Cârja)
36. *Gheorghe Ciuhandu (1875-1947), istoric al Bisericii Ortodoxe Române*, în vol. *logos Arhiepiscopului Bartolomeu al Clujului la împlinirea vârstei de 80 ani*, Cluj-Napoca, Edit. Renașterea, 2001, p. 300-306
37. *Mișcarea pentru restaurarea Mitropoliei Ortodoxe Române din Transilvania 1849-1855*, în vol. *Grai maramureșean și mărturie ortodoxă. Prea Sfințitului Episcop Iustinian Chira al Maramureșului*

și Sătmăruului la împlinirea vârstei de 80 de ani, Baia Mare, Edit. Episcopiei Ortodoxe Baia Mare, 2001, p. 181-195

38. *Episcopatul greco-catolic roman și prerogativele Papei la Conciliul Ecumenic Vatican I*, în vol. *300 de ani de la Unirea Bisericii Românești din Transilvania cu Biserica Romei*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2001, p. 251-286

39. *Petru Maior și Moise Nicoară*, în vol. *Slujitor al bisericii și al neamului. Părintele prof. univ. dr. Mircea Păcurariu, membru corespondent al Academiei Române la împlinirea vârstei de 70 ani*, Cluj-Napoca, Edit. Renașterea, 2002, p. 454-465

40. *Bisericele catolice de rit oriental și Biserica Română Unită la Conciliul Ecumenic Vatican I. Repere ale identității spirituale și ecleziastice*, în vol. *Identitate și alteritate. Studii de istorie politică și culturală*, vol. 3, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2002, p. 85-103 (în colab. cu Ioan Cârjă)

41. *Participarea episcopatului roman unit și a episcopatului maghiar la conciliul ecumenic Vatican I (1869-1870)*, în vol. *Studii de istorie modernă a Transilvaniei. Tanulmányok Erdély ujkori történelmeről. Omagiu profesorului Magyari Andras. Emlékkönyv*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2002, p. 69-79 (în colab. cu I. Cârjă)

42. *Hotel Lambert et les Roumains*, în vol. *Idées politiques et mentalités en Pologne et en Roumanie entre l'Orient et l'Occident (XVIIIe - XXe siècles). Sous la redaction de l'acad. Gheorghe Platon et Veniamin Ciobanu*, Cluj-Napoca, Presses Universitaires de Cluj, 2002, p. 61-86

43. *Corespondența lui Andrei Șaguna cu arhiepiscopii din Moldova și Țara Românească* în vol: *In memoriam. Mitropolitul Andrei Șaguna 1873-2003*, Cluj-Napoca, Ed. Renașterea, p. 71-96.

44. *Il costituzionalismo romeno e i suoi modelli europei*, în vol. *România-Italia-Europa. Storia, politica, economia e relazioni internazionali*. A cura di Francesco Randazzo, Roma, Edizioni Periferia, 2003, p. 107-120 (în colab. cu G. Cosma, I. Bolovan).

Studii în reviste de specialitate:

1. *Un istoric uitat: Damaschin Bojincă*, în "Banatica", 1, 1971, p. 289-299

2. *Aspecte ale luptei culturale și politice a românilor bănățeni în prima jumătate a secolului al XIX-lea*, în "Banatica", 2, 1973, p. 345-362 (în colab. cu Gyemant Ladislau)

3. *Polemica lui Damaschin Bojincă și Eftimie Murgu cu Sava Thököly*, în "Banatica", 2, 1973, p. 363-382

4. *Carte și cititori la începutul secolului al XIX-lea*, în "Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Historia", 21, 1976, p. 24-38

5. *Confiscarea "Fabulelor" lui Țichindeal*, în "Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj-Napoca", 1976, p. 127-147

6. *Bibliographies des Lumières Roumains*, în "Cahiers Roumains d'Études Littéraires", 1977, nr. 2, p. 87-103

7. *Contribuții la bibliografia literaturii române din Banat în epoca Luminilor*, în "Banatica", 4, 1977, p. 383-394

8. *Începuturile mișcării naționale românești în Banat. Activitatea lui Paul Iorgovici*, în "Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj-Napoca", 1978, p. 173-188

9. *Planul lui Grigore Mihali pentru editarea calendarului "băiesc"*, în "Apulum", 1978, p. 341-354

10. *Cursul de drept al lui Damaschin Bojincă (1834)*, în "Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Historia", 2, 1978, p. 23-31

11. *Iluminismul românesc și idealul luminării*, în "Studii de limbă, literatură și folclor", 1978, p. 145-173

12. *Manuscrise românești din Banat din secolul al XVIII-lea*, în "Studii de limbă, literatură și folclor", 1978, p. 421-431

13. *Bibliographie des Lumières Roumains (Nouvelles contributions)*, în "Cahiers Roumains d'Études Littéraires", 1979, nr. 2, p. 201-228

14. *Contribuții la concepția politică a lui Vinzențiu Babeș*, în "Tibiscus", 8, 1979, p. 106-120

15. *Conceptul de societate în literatura iluministă românească din Banat*, în "Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie din Cluj-Napoca", 1980, p. 209-221

16. *Contribuția Preparandiei din Arad la mișcarea națională din părțile vestice 1815-1817*, în "Studii și comunicări, Satu Mare", 4, 1980, p. 181-196

17. *Independența României și poziția presei belgiene*, în "Potaissa", 2, 1980, p. 106-120

18. *Istorie și istorism în cultura românească din Banat în secolul al XVIII-lea*, în "Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Historia", 1981, nr.2, p. 27-47

19. *Transilvania și unirea din 1859. Implicații culturale*, în "Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj-Napoca", 27, 1985-1986, p. 485-504

20. *Revoluție și revoluționar la românii din Transilvania în 1848 (martie-august)*, în "Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Historia", 1990, nr. 2, p. 26-53

21. *Evoluția ideii de națiune la românii din Transilvania și Banat 1840-1860*, în "Revue de Transylvanie", 1991, nr. 1, p. 38-63

22. *Modelul ilir în mișcarea națională din Transilvania în epoca Supplexului*, în "Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Historia", 1991, nr. 1-2, p. 35-43

23. *Ilirski model u rumunskom nationalnom pocretu u Transilvanji u epohi Supleksa 1790-1792*, în "Knizevni zivot", XXXV, 1991, nr. 3(87), p. 72-80

24. *L'évolution de l'idée de nation chez les Roumains de Transylvanie et du Banat*, în "Revue de Transylvanie", 1992, nr. 1, p. 60-77

25. *Liberalism și individualitate națională în filosofia politică românească din Banat în secolul al XIX-*

- lea, în "Altarul Banatului", III (XIII), 1992, nr. 4-6, p. 61-66
26. *Ideile politice ale actelor fundamentale ale unirii Transilvaniei cu România*, în "Studia Universitatis Babeş-Bolyai. Historia", 1992, nr. 1-2, p. 141-158
27. *Translations and Translators of American Press in the Transylvanian Romanian Press 1839-1919*, în "Transylvanian Review", II, 1993, nr. 1, p. 34-48
28. *Political Ideas in Fundamental Acts of Transylvanian's Union with Romania*, în "Transylvanian Review", II, 1993, nr. 3, p. 5-23
29. *Imaginea Europei în cultura iluministă a românilor bănăţeni*, în "Banatica", 1993, p. 183-188.
30. *Gh. I. Brătianu istoric al relaţiilor internaţionale ale României moderne*, în "Studia Universitatis Babeş-Bolyai. Historia", 1993, nr. 1-2, p. 59-67
31. *The Habsburgs and the Orthodoxy in the Austrian Empire in the XVIII-th Century*, în "Transylvanian Review", 2, nr. 2, 1993, p. 16-21
32. *L'idée de nation chez les Roumains au XIX-e siècle*, în "Colloquia", nr. 2, 1994, p. 159-166
33. *The Revolution in March-August 1848. The use of the Term*, în "Colloquia", I, 1994, nr. 1, p. 157-171
34. *Învăţământul istoric la Universitatea din Cluj (1919-1945)*, în "Studia Universitatis Babeş-Bolyai. Historia", 1994, nr. 1-2, p. 3-11
35. *Legalism şi revoluţie în evenimentele din 1848-1849 la românii din Transilvania*, în "Revista istorică", V, 1994, nr. 5-6, p. 433-451
36. *Historique de l'Université de Cluj*, în "Transylvanian Review", IV, 1995, nr. 1, p. 3-16
37. *Ideea de naţiune la românii din Austro-Ungaria 1880-1906*, în "Banatica", 1995, p. 97-114
38. *Ideea de naţiune la I.G. Sbiera*, în "Destin românesc. Revistă de istorie şi cultură", 1995, nr. 3, p. 19-26
39. *The Romanians from Austro-Hungary and the Idea of Nation (1880-1906)*, în "Colloquia", II, nr. 1-2, 1995, p. 98-12
40. *Echo revolucji rumunskiej z lat 1848-1849 w prasie emigracji polskiej*, în "Proglas" (Krakow), 3, 1996, p. 16-18
41. *Alterités dans les relations interconfessionnelles de la Transylvanie*, în "Transylvanian Review", V, 1996, nr. 3, p. 84-96
42. *Istoriografia bănăţeană între multiculturalism şi identitate naţională*, în "Banatica", 1996, p. 265-283
43. *Imaginea Bisericii Romano-Catolice la românii greco-catolici (Congresul autonomiei Bisericii Catolice în Ungaria)*, în "Studia Universitatis Babeş-Bolyai. Historia", 1996, nr. 1-2, p. 44-68
44. *Separarea ierarhică a Bisericii Ortodoxe Române de Biserica Ortodoxă Sârbă 1864-1868*, în "Revista istorică", VII, 1996, nr. 3-4, p. 135-174
45. *Silviu Dragomir*, în "Transylvanian Review", 5, nr. 4, 1996, p. 46-51
46. *Contribution à la formation des élites économiques roumaines. Étudiants de Roumanie et de Transylvanie à l'Institut Supérieur de Commerce d'Anvers (1868-1914)*, în Colloquia, 3-4, 1996-1997, nr. 1-2, p. 167-183
47. *L'idée de nation et le principe des nationalités chez A. C. Popovici*, în "Transylvanian Review", 6, nr. 4, 1997, p. 62-74 (în colab.)
48. *The Image of the Catholic Church with the Greek Catholic Romanian (The Congress for the Autonomy of the Hungarian Catholic Church)*, în "Transylvanian Review", VI, 1997, nr. 2, p. 155-174
49. *Legalisme et révolution pendant les événements de 1848-1849 chez les Roumains de Transylvanie*, în "Transylvanian Review", VII, nr. 2, 1998, p. 3-24
50. *Die Regionalgeschichte in den Jahren 1990-1995 am Beispiel des Banats und Siebenbürgens*, în "Materialien" 10. Institut für donanschwäbische Geschichte und Landeskunde Tübingen, 1998, p. 19-38 (în colab. cu S. Mândruţ)
51. *Ierarhisko otcplenje Rumunske pravoslavne crkve od Srpske pravoslavno crkve (1864-1868)*, Balcanica (Beograd), XXIX, 1998, p. 95-116
52. *Die Banater Geschichtsschreibung zwischen multikulturellem Ausdruck und nationalen Identitätsverständnis*, în vol. "Kulturdialog und akzeptierte Vielfalt? Rumänen und rumänische Sprachgebiete nach 1918. Herausgegeben Horst Förster und Horst Fassel, Stuttgart, 1999, p. 81-100
53. *Istoria regională între anii 1790 - 1995. Carul Transilvaniei şi al Banatului*, în "Transilvanica" (Sibiu), 1999, p. 7 - 41 (în colab. cu S. Mândruţ)
54. *L'union des Principautés et la nouvelle direction culturelle en Transylvanie*, în "Transylvanian Review", vol. VIII, nr. 1, Spring, 1999, p. 3 - 22 (în colab. cu L. Gui)
55. *Solidaritate naţională şi separaţie bisericească în Banat şi Transilvania în secolul al XIX-lea*, în Anuar III 1994-1996, Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universităţii Babeş-Bolyai Cluj-Napoca, 1999, p.135-156
56. *Imaginea Conciliului ecumenic Vatican I în presa românească din Transilvania (1869-1870)*, în Anuarul Institutului de cercetări socio-umane Târgu-Mureş, 2001, p.290-324 (în colab. Cu I. Cârjă)
57. *Les Lumières et la nation*, în *Transylvanian Review*, 2002, nr. 1, p. 83-97
58. *Image de la France et des Français au Banat*, în "Transylvanian Review", vol. XII, nr. 1, 2003, p. 3-17 (în colab. cu Liana Gui)